

ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ/HAIGAZIAN UNIVERSITY
Հայկական Սփիւռքի Ուսումնասիրութեան Կեդրոն
Armenian Diaspora Research Center
Հայկական Սփիւռք Ա./ARMENIAN DIASPORA I

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆԴՐՍԱՀՄԱՆԱՅԻՆ
ՏԱՐԱԾԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ
ԱՐԴԻ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑԱԿԱՆ
ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ

Գիտաժողովի Նիւթեր
(15-17 Մայիս 2013)

Խմբագրեց
Անդրանիկ Տազէսեան

Haigazian University Press
Պէյրութ 2014

ՀԱՄԱՑԱՆՑԱՅԻՆ ԽՈՒՄԲԵՐԸ

ՎԱՀԱԳՆ ՔԷՇԻՇԵԱՆ
vahaknk@gmail.com

Կը կարծեմ հարկ չկայ ներկայացնել համացանցի եւ մանաւանդ՝ համացանցային հասարակական ցանցերու կարեւորութիւնը: Երբ գործակիցներուս հետ այսօրուան ներկայացումին համար կը պատրաստուէինք, որոշած էինք որ ամէն մէկս իր փորձառութենէն խօսի: Փորձառութենէն՝ այո, քանի որ իրականութեան մէջ իւրաքանչիւր անհատ տարբեր փորձառութիւն ունի համացանցին մէջ եւ հետ. այս առցանց փորձառութիւնը այլեւս օտարելի չէ մեր անհատական ինքնութենէն: Իսկ ինքնութիւնը մեկնակէտն է յարաբերութիւններ հաստատելու, առցանց յարաբերութիւններ, կապե՛ր ունենալու, առցանց կապեր, եւ մաս կազմելու խումբի մը, կամ խումբերու, առցանց խումբերու:

Խումբերու գաղափարը համացանցի մէջ շատ հին է, թերեւս նոյնինքն՝ համացանցին հնութեան չափ, քանի որ համացանցը սկսած է արդէն իբրեւ պզտիկ խումբերու ցանց՝ անհատական համակարգիչներէ կազմուած:

Առաջին լայնատարած օգտագործումը համացանցային խումբերու կարելի է առնչել չէթի խումբերուն. չէթի սենեակներ կը կազմուէին, *եահուի*, *էմէսէնի*, *էմայարսի*, այսինքն չէթի եւ այլ հարթակներու վրայ: Այս չէթերու սենեակները առիթ կու տային երկխօսութենէ անդին երթալու եւ զանազան նիւթերու շուրջ մարդիկ համախմբելու:

Աւելի ետք համատարած դարձան *ֆորում*ները, ուր մարդիկ յատուկ ինքնութեան կողքին, ունէին նաեւ դասակարգում՝ **նոր** անդամ, **համակարգող** անդամ, *ֆորումի ղեկավար* եւն.: Այս դասակարգման շնորհիւ կարելի դարձած էր ստեղծել այնպիսի միջավայրեր, ուր կարելի էր ամէնէն բարձր ակադեմական հարթակի, արհեստավարժ մակարդակի եւն. կիսամնայուն կապեր հաստատել:

Ապա եկաւ *կուկը*, եւ ինչպէս որ փոխեց ամէն ինչ՝ համացանցին մէջ, այնպէս ալ փոխեց խումբերու հասկացութիւնը: *Գուկը* միացուց *իմէյլի* ինքնութիւնը եւ խումբի անդամ դառնալու ինքնութիւնը, այդպիսով յատկապէս անհատականութիւն եւ վստահութիւն ներշնչելով խումբ կազմել փափաքողներուն:

Շո՛ւ է, որ կ'ուզեմ իմ անձնական փորձառութենէս խօսիլ: 2007 թուականն էր, Հայկազեան Համալսարանի նախաւարտական տարիս: Ամէն ամառ ճամփորդութիւններ կ'ընէի Երկիր եւ Մշակոյթ¹ հասարակական կազմակերպութեան հետ: Տակաւին *Ֆէյսպուքը* չկար, եւ կամ տարածուած չէր: Անկեղծ ըսած, չէինք ալ գիտեր անոր մասին: Բայց բոլորս *իմէյլ* ունէինք: *Գուկը* խումբերու դրութեան ծանօթացած էի՝ անդամակցած ըլլալով խումբի մը, որ 20 անդամ ունէր: Խումբը Պոլսոյ մէջ հիմնուած էր. բացի ինձմէ՛ բոլոր անդամները պոլսահայ էին: Անոնք համախմբուած էին Հրանդ Տինքի սպանութեան յաջորդող օրերուն, եւ իրարու միջեւ լուրեր կը կիսէին: Գաղափարը ունեցայ նման խումբ մը հիմնելու՝ Երկիր եւ Մշակոյթ կազմակերպութեան բարեկամներուս հետ մնայուն կապ հաստատելու համար: Խումբը սկսայ 8 հոգիով. ժամանակի ընթացքին շատեր 'մտան', այսինքն՝ միացան եւ 'ելան', այսինքն՝ հեռացան խումբէն: Այսօր խումբը կը հաշուէ 50 հոգի: Անշուշտ մեծ թիւ չէ. *կուկը* խումբեր կան որ 100,000, անդամ ունին: Կարելոր է, սակայն, նշել թէ *կուկը* խումբերուն 90 տոկոսը ունի առաւելագոյնը 10 անդամ, իսկ անոնց կեանքը մէկ տարիէն աւելի չ'երկարիր: **Լրահոսը**՝ մեր *կուկը* խումբը, շատ աշխուժ խումբ մը չէ, բայց նաեւ պէտք է ընդունիմ որ ես եւ ուրիշ անդամներ կ'օգտուինք այդ խումբին անդամ ըլլալու առաւելութենէն: Գլխաւորը այդտեղ տեղադրուած նորութիւններէն կամ կարծիքներէն օգտուիլն է: Ոչ-նուազ կարելոր են անոր ընծայած ծանօթութիւններու առիթները:

Լրահոսը ունեցած է իր լաւ ու վատ օրերը. օր եղած է մինչեւ 10 *իմէյլ* կը ստանայինք, իսկ այժմ ամիսը միքանի հատ կը ստանանք: Եղած են օրեր, երբ կոփուներ ըրած ենք, ընկերներով

զժտուած ենք եւ կամ շատ օգտակար գրոյցներ եւ վէճեր ունեցած ենք: Գլխաւոր հարցը որ ունեցած ենք կը վերաբերէր այն հանգրուանին երբ *Ֆէյսպուքը* սկսաւ համատարած դառնալ, աւելի գրաւիչ եւ աւելի առիթներ ընծայող: Ուրեմն որոշում մը պէտք էր կայացնել *Ֆէյսպուքին* առնչութեամբ: Խումբին մեծամասնութիւնը որոշեց *Ֆէյսպուք* չերթալ, եւ մնալ *կուկըլի* մէջ: Ես ալ այդպէս որոշած էի, բայց այսօր կարծեմ երկմտանքի մէջ եմ, եւ կը մտածեմ որ արդեօ՞ք զլացած ենք յառաջդիմութեան հետ քայլ պահել, եւ պարզապէս եղած ենք պահպանողական. վարժութիւնները պահպանելու սիրոյն կորսնցուցած ենք արդիականութեան անխուսափելի գնացքին ցատկելու առիթը: Արդեօ՞ք անձնական փառքի ետեւէն իյնալով, վախցած ենք փոփոխութեան բերելիք նորութեան արդիւնքներէն, վախցած որ նորին մէջ մենք պիտի չըլլանք զօրաւորը:

Հաւանաբար **Լրահոսը** դադրի գոյութիւն ունենալէ. թերեւս այսօր գործնապէս դադրած է նոյնիսկ: Իր մեծ գործը իր ժամանակին տեսած է, 50-60 հոգի իրարու ծանօթացուցած է, եւ կապեր պահած 11 երկիրներ ապրող մարդոց միջեւ՝ Անգլիա, Գերմանիա, Եգիպտոս, Թուրքիա, Իտալիա, Լիբանան, Հայաստանի Հանրապետութիւն, Մ. Նահանգներ, Սուրիա, Վրաստան եւ Ֆրանսա:

Եթէ դաս մը ունինք քաղելիք այս յաջող կամ ձախող փորձառութենէն, այն է որ պէտք չէ խուսափիլ փոփոխութենէն: Այսօր աշխարհի մեծագոյն թերթերը կը նկատեն որ իրենց ապագան *էռլթիուլի* մէջ է, քանի որ կը տեսնեն թէ իրենք իւրաքանչիւր թիւին համար ինչպէս միլիոնաւոր տոլարներ կը ծախսեն, մինչայդ աշխարհի խուլ անկիւնէն մէկը, վիտեօ մը կը շինէ եւ մէկ միլիառէ աւելի հանդիսատես կ'ունենայ:

Իմ ալ եկող ծրագիրս *էռլթիուլի* մէջ նոր ալիք մը մշակելն է:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Այս դասը կ'երթայ նաեւ մեր կազմակերպութիւններուն, մեր մտաւորականներուն, գրողներուն եւ

արուեստագետներուն: Մեր լրատուամիջոցներուն: Պէտք է արդիականութեան հետ քայլ պահել ամէն գնով: Այո՛, ամէն գնով, քանի որ եթէ արդիականութեան փոխարէն ընտրենք պահպանողականութիւնը, արդիականութիւնը կու գայ կ'անցնի, մենք կը մնանք ետեւ, մեր թերթերը չեն կարդացուիր, եւ գրողներն ալ անգործ կը մնան, չեն ստեղծագործեր:

ԾԱՆՕԹԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

---

¹ Ֆրանսայի մէջ 1977ին հիմնուած կազմակերպութիւն:

INTERNET GROUPS (Summary)

Vahakn Keshishian
vahaknk@gmail.com

Keshishian outlines his experience with the internet, Yahoo, MSN, MIRC, and chat room forums. He notes that with a group of friends he established a chat group in 2007, which grew but failed to move to a newer medium, namely Facebook. This doomed the group to failure because it was hesitant in moving to the next level of IT communications.

Keshishian thus concludes that his experience is a good example of the necessity to move forward, adopt new modes of IT communication or face irrelevance.